

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 31 октомври 2023 г.
(OR. en)

14702/23

EDUC 404
GENDER 195
JEUN 248
EMPL 513
DIGIT 236
SOC 723

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	Привличане на таланта на жените към дисциплините в областта на науката, технологиите, инженерството, изкуствата и математиката (НТИИМ) – <i>Ориентационен дебат</i>

След консултация с Комитета по образование председателството изготви приложената информационна бележка, която да послужи за основа на ориентационния дебат по време на заседанието на Съвета по образование, младеж, култура и спорт на 23 ноември 2023 г.

**Привличане на таланта на жените към дисциплините в областта на науката,
технологиите, инженерството, изкуствата и математиката (НТИИМ)**

Информационна бележка на председателството

Технологичната трансформация е съществен елемент за икономическия и социалния напредък на Европейския съюз (ЕС) и останалия свят. В същото време по всичко изглежда, че развитието на изкуствения интелект ще бъде елемент, който ще има извънредно въздействие в бъдеще — и то вече се усеща. Вследствие на това както в сектора на производството, така и на пазара на труда все повече нараства търсенето на специалисти с профили в областта на НТИИМ¹. Системите за образование и обучение са длъжни да откликнат на това търсене. За да се преодолеят предизвикателствата на бъдещето, ще бъде необходимо да се стимулира талантът на цялата наша младеж. Значителен брой млади хора обаче — особено момичетата и младите жени — продължават да избират сфери на обучение извън науката и технологиите.

¹ Както е посочено в заглавието, НТИИМ е съкращението „Наука, технологии, инженерство, изкуства и математика“. Второто „И“ от това съкращение в настоящия документ съответства на изкуствата, иновациите и творчеството, като сме възприели по-широко интегриращата визия от 2010 г. на Школата по дизайн от Роуд Айланд, в която творчеството се превръща в ключов фактор за развитието на любопитство, новаторство и търсене на разнообразни решения.

Последните статистически данни показват устойчивостта на стереотипите, свързани с пола, в образованието². Например сред членовете на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР)³ броят на жените, завършващи висше образование, се е увеличил значително; всъщност в повечето държави те вече са мнозинство. Делът на жените в областите, свързани с образованието (80 %), здравеопазването (80 %) и социалните науки (70 %), остава относително стабилен от 2005 г. насам. В периода 2005—2020 г. обаче процентът на жените инженери почти не се е променил, като е останал около 25 %. Най-тревожният факт обаче е, че делът на жените, завършили висше образование в областта на ИКТ, е спаднал с три процентни пункта и понастоящем те представляват едва 20 % от общия брой.

Дисбалансът между мъжете и жените студенти в различните области на НТИИМ трябва да се преодолее, ако искаме да намалим неравнопоставеността между половете по отношение на заетостта. Това положение се утежнява поради факта, че „[в] сравнение с младите мъже е по-вероятно младите жени да станат икономически неактивни поради отговорности за полагане на грижи като грижа за деца или зависими възрастни, или други лични или семейни отговорности“⁴. Поради това Съветът препоръчва на държавите членки „да хармонизират предложенията за работа със съответните принципи на Европейския стълб на социалните права, като се гарантира равно третиране и равни възможности между жените и мъжете във всички области“.

² Brussino, O. и McBrien, J. (2022 г.), *Gender stereotypes in education: Policies and practices to address gender stereotyping across OECD education systems*, OECD Education Working Papers, No. 271, OECD Publishing, Paris („Свързани с пола стереотипи в областта на образованието: политики и практики за преодоляване на свързаните с пола стереотипи в образователните системи в ОИСР“, работни документи на ОИСР в областта на образованието, № 271, OECD Publishing, Париж).

³ Encinas-Martín, M. и Cherian, M. (2023 г.), *Gender, Education and Skills: The Persistence of Gender Gaps in Education and Skills*, OECD Skills Studies, OECD Publishing, Paris („Пол, образование и умения: трайната неравнопоставеност между половете в областта на образованието и уменията“, проучвания на ОИСР в областта на уменията, OECD Publishing, Париж).

⁴ Препоръка на Съвета от 30 октомври 2020 г. относно „Мост към работни места — укрепване на гаранцията за младежта“, и за замяна на Препоръката на Съвета от 22 април 2013 г. за създаване на гаранция за младежта (ОВ С 372, 4.11.2020 г., стр. 1).

Равнопоставеността, приобщаването и насърчаването на професиите в областта на НТИИМ са от ключово значение за Съвета на ЕС. По този начин „[п]риобщаващото образование и обучение предполага също така развиване на чувствителност към аспектите на пола в процесите на учене и в институциите за образование и обучение, както и оборване и разграждане на свързаните с пола стереотипи, особено онези, които ограничават избора на момчетата и момичетата по отношение на сферата им на обучение“⁵.

Днес съществуват сериозни затруднения да се удовлетвори търсенето, в сектора на производството, на специалисти в областта на НТИИМ. Всички страни се нуждаят от повече хора — мъже и жени — обучени в тази област. Ако броят на младите жени в нея беше същият като на младите мъже, проблемът би бил доста по-малък.

Равенството между половете е не само безусловно морално изискване, но и ключов фактор за създаването на по-силни, по-устойчиви и по-приобщаващи икономики. Страните от ЕС напълно осъзнават предизвикателството, което настоящото положение поставя пред нашите системи за образование и обучение и в крайна сметка — пред напредъка и прогреса на нашите държави. Те също така отчитат, че множеството осъществени инициативи не дават очакваните резултати. Повишаването на мотивацията и интереса на момичетата и младите жени към областите на НТИИМ на всички равнища на образование и обучение — особено във висшето образование, включително висшето ПОО и университетите — си остава едно от големите предизвикателства пред нашите системи за образование и обучение. Ако успеем, това ще спомогне за постигането на напредък в премахването на сегрегацията в заетостта. Освен това участието на жените ще подобри посрещането на нуждите на пазара на труда и в крайна сметка ще се насърчи икономическото и социалното развитие в нашите страни.

⁵ Резолюция на Съвета относно стратегическа рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението с оглед на европейското пространство за образование и отвъд него (2021—2030 г.) (ОВ С 66, 26.2.2021 г., стр. 1).

Предвид горепосоченото председателството приканва министрите да разгледат изложените по-долу въпроси за обсъждане по темата.

Въпроси за обсъждане:

- Кой според Вас са най-големите предизвикателства пред намаляването на неравнопоставеността между половете в дисциплините в областта на НТИИМ?
- Какви инициативи биха могли да бъдат предприети както в национален, така и в европейски контекст, за да се привлече талантът на жените към образованието и обучението в областта на НТИИМ?
